

Quản lý hoạt động dạy học môn Giáo dục Quốc phòng và An ninh theo tiếp cận năng lực người học trong bối cảnh cuộc Cách mạng Công nghiệp lần thứ tư

Bùi Mạnh Dương*, Lưu Xuân Bình*

*ThS. Trường ĐH Thủ đô Hà Nội

Received: 16/02/2024; Accepted: 26/02/2024; Published: 15/5/2024

Abstract: National defense and security teaching activities are one of the professional activities associated with patriotic education as well as demonstrating the role of promoting the strength of the entire people in activities. National defense and security activities contribute to human development, specifically those who study in a patriotic and revolutionary direction, have the physical and mental foundation, and have the knowledge to become a subject with other people. Good qualities meet the requirements of building and protecting the Fatherland. In the current context, the explosion and development of the fourth industrial revolution requires the development of information technology platforms that have a profound impact on the awareness and spirit of learners, especially Especially when it comes to national defense and security, this requires a national defense and security teaching method that requires the participation of the management function with the goal of improving the effectiveness and efficiency of homeland defense activities. in the context of complex developments in the regional and international situation.

Keywords: Management, teaching management of national defense and security education, learner capacity, the fourth industrial revolution.

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh sự phát triển của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư đem lại những tác động đến từng cá nhân, từng tổ chức trong xã hội dựa trên nền tảng của các thiết bị điện tử cũng như công nghệ thông tin, môi trường không gian mạng là một môi trường với nhiều tiềm năng phát triển. Tuy nhiên đây cũng là môi trường tiềm ẩn nhiều rủi ro, đặc biệt trong các vấn đề tác động về nhận thức, tâm lý của một bộ phận người học trong các lĩnh vực về quốc phòng an ninh, điều này đòi hỏi cần có một môn học mang tính chất định hướng với phương pháp giảng dạy phù hợp nhằm mục tiêu định hướng về tư tưởng, năng lực đối với người học trong các vấn đề liên quan đến lĩnh vực quốc phòng và an ninh của đất nước.

Bộ môn Giáo dục quốc phòng và an ninh với tính chất quan trọng luôn là một trong những nội dung tạo được sự quan tâm của Đảng và Nhà nước, điều này được thể hiện thông qua Nghị quyết số 29/NQ – TW, ngày 04 tháng 11 năm 2013 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về đổi mới căn bản, toàn diện hoạt động giáo dục và đào tạo “Tạo chuyển biến căn bản, mạnh mẽ về chất lượng, hiệu quả giáo dục, đào tạo; đáp ứng ngày càng tốt hơn trong công cuộc xây dựng, bảo vệ tổ quốc và nhu cầu học tập

của nhân dân. Giáo dục con người Việt Nam phát triển toàn diện và phát huy tốt nhất tiềm năng, khả năng sáng tạo của mỗi cá nhân; yêu gia đình; yêu Tổ quốc; yêu đồng bào; sống tốt và làm việc hiệu quả”, “Hoàn thiện mạng lưới các cơ sở giáo dục đại học, cơ cấu ngành nghề và trình độ đào tạo phù hợp với quy hoạch phát triển đa dạng hóa các cơ sở đào tạo phù hợp với nhu cầu phát triển công nghệ và các lĩnh vực, ngành nghề; yêu cầu xây dựng, bảo vệ Tổ quốc và hội nhập quốc tế” [1].

Trong bối cảnh hiện nay đó có thể tiếp cận năng lực người học, các cơ sở giáo dục và đào tạo cũng cần bảo đảm về chất lượng của hoạt động dạy và học đối với môn học này, hoạt động dạy và học đối với môn học Giáo dục Quốc phòng và An ninh cần đi theo hướng bám đảm chất lượng, để có thể quản lý hoạt động dạy và học đối với môn học đòi hỏi hoạt động quản lý cần phải xây dựng theo định hướng lấy chất lượng, PPDH hiện đại gắn với mục tiêu, nhiệm vụ đào tạo giúp người học được trang bị và biết vận dụng các kiến thức liên quan đến lĩnh vực quốc phòng và an ninh một cách hiệu quả gắn với các tình huống cụ thể để người học có năng lực và phẩm chất đóng góp vào hoạt động xây dựng bảo vệ Tổ quốc Việt Nam Xã hội Chủ nghĩa.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Vị trí và vai trò của môn học *Giáo dục quốc phòng và an ninh*

Bộ môn Giáo dục Quốc phòng và An ninh là một môn học mang tính chất bắt buộc và vô cùng quan trọng trong hoạt động giáo dục và đào tạo trình độ đại học. Việc quản lý hoạt động dạy học với môn học này cần dựa trên các năng lực cơ bản của người dạy và người học. Trong đó đối với người dạy năng lực ở đây cần được quản lý dựa trên cơ sở người dạy được đào tạo các kiến thức mang tính chất bắt buộc đối với môn học, người dạy tuân thủ và chấp hành được quy định về mặt chuyên môn về phương pháp sư phạm của môn học, trên cơ sở đó hoạt động giảng dạy biết vận dụng dựa trên tình hình và đặc điểm của cơ sở giáo dục và đạo góp phần nâng cao chất lượng và năng lực của người học để nâng cao năng lực về quốc phòng và an ninh với người học giúp người học có được định hướng vững vàng đối với hoạt động xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Đối với người học hoạt động quản lý chất lượng từ vị trí và vai trò của môn học, người học cần xác định rằng môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh là một môn học có tính chất liên quan với nhất nhiều các môn học khác bậc địa học, đây là sự tổng hòa của các kiến thức về lịch sử, địa lý cũng như khoa học và công nghệ đòi hỏi người dạy cần có sự tổng hợp để có thể truyền tải đầy đủ các nội dung kiến thức đối với người học góp phần hoàn thành mục tiêu của môn học trong bối cảnh và điều kiện hiện nay.

Từ vị trí và vai trò của môn học Giáo dục Quốc phòng và an ninh cũng như định nghĩa đối với quản lý chất lượng dạy và học đối với môn Giáo dục quốc phòng và an ninh cho người học có thể khẳng định việc quản lý hoạt động dạy và học môn Giáo dục quốc phòng và an ninh cho người học nhằm mục tiêu đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới gắn với sự phát triển của cuộc Cách mạng Công nghiệp lần thứ Tư.

2.2. *Quản lý hoạt động dạy và học môn Giáo dục quốc phòng và an ninh cho người học nhằm mục tiêu đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc trong bối cảnh cuộc Cách mạng Công nghiệp lần thứ Tư*

2.2.1. *Quản lý hoạt động dạy và học cần đi từ việc xác định đối tượng người học, mục tiêu của môn học và xây dựng kế hoạch đối với hoạt động này dựa trên các học phần của môn học.*

Môn học Giáo dục Quốc phòng và An ninh là một môn học mang tính chất bắt buộc đối với người học

tại các bậc học, đây có thể coi như một môn học gắn liền với chuẩn đầu ra đòi hỏi người học phải hoàn thành để có thể hoàn thiện một chương trình đào tạo cụ thể. Để môn học có thể diễn ra một cách phù hợp trong tổng thể các năng lực về chuyên môn người học được đào tạo hoạt động dạy và học đối với môn học Quốc phòng và An ninh cần được gắn liền với việc xây dựng kế hoạch đào tạo cụ thể, kế hoạch học tập này được xây dựng xuyên suốt trong các học phần của môn học đồng thời được Ban Giám hiệu của Nhà trường phê duyệt và sử dụng.

Một trong những yêu cầu quản lý hoạt động dạy học đó là việc xây dựng Kế hoạch đào tạo toàn khóa đối với môn học Giáo dục Quốc phòng và An ninh cần gắn liền với cá nội dung về thời gian, số lượng sinh viên, lớp, mục tiêu đào tạo của môn học, lịch huấn luyện các nội dung thực hành toàn khóa, các nội dung về kiểm tra, đánh giá môn học và các nội dung bổ sung dành cho môn học nếu có.

Từ việc xây dựng các yếu tố trong kế hoạch học tập giúp cho việc quản lý hoạt động dạy và học của môn học được gắn liền với các mục tiêu và các chương trình, kế hoạch học tập môn Giáo dục quốc phòng và An ninh đối với người học được triển khai từ thời gian đầu khóa học phù hợp với các quy định về giảng dạy môn học của Bộ Giáo dục và Đào tạo và Bộ Quốc phòng, cùng với đó là Quy chế đào tạo của Nhà trường về vấn đề quản lý mục tiêu chất lượng, chuẩn đầu ra của môn học thuộc phạm vi quản lý của Nhà trường.

2.2.2. *Quản lý hoạt động dạy và học đối với môn học cần gắn liền với kiến thức chuyên môn của môn học đó là nội dung và chương trình của môn học Giáo dục Quốc phòng và An ninh.*

Từ việc xây dựng một kế hoạch học tập cụ thể có thể tiến hành quản lý hoạt động dạy và học dựa trên nội dung và chương trình của môn học Giáo dục Quốc phòng và An ninh điều này cần xác định rõ ở đây là các nội dung cụ thể mà người dạy dự kiến dạy đối với người học là gì trong các nội dung kiến thức theo quy định đối với môn Giáo dục Quốc phòng và An ninh trong đó hoạt động dạy và học trước hết cần tập trung vào các kiến thức về nội dung quân sự, quốc phòng, chính trị, vấn đề về kỹ thuật điều lệnh, đội ngũ và vấn đề về huấn luyện sử dụng vũ khí, trang bị quốc phòng góp phần trang bị cho sinh viên các kỹ năng thực hành cần thiết và phẩm chất chính trị về lĩnh vực quốc phòng, an ninh.

Trên cơ sở các nội dung về kiến thức và chuyên

môn của môn học có thể điều chỉnh và định hướng chức năng quản lý đối với hoạt động dạy và học theo đảm bảo chất lượng về nội dung và số lượng về thời lượng học tập cũng như các thông tin được sử dụng trong hoạt động dạy học để từ đó có thể triển khai theo kế hoạch hoặc điều chỉnh các nội dung nâng cao chất lượng dạy học môn học gắn với điều kiện thực tế của hoạt động dạy học Giáo dục Quốc phòng và An ninh.

2.2.3. Quản lý hoạt động dạy và học cần gắn liền với năng lực của đội ngũ GV đối với việc dạy học môn Giáo dục Quốc phòng và An ninh cho người học.

Một trong những đặc điểm mang tính chất riêng biệt cũng như được xác định là một năng lực đối với môn học giáo dục Quốc phòng và An ninh trong hoạt động dạy và học đó là đây là một môn học đòi hỏi việc xác định chứng năng quản lý cần có tính chất “nghiêm túc”, việc sử dụng các PPDH đòi hỏi từ phía bản thân đội ngũ GV cần có ý thức tổ chức kỷ luật và nắm vững chương trình dạy học theo phương pháp quản lý dạy học bao gồm:

Đó là việc nắm vững vấn đề nguyên tắc xây dựng và cấu trúc của chương trình và nội dung dạy học môn Giáo dục quốc phòng và an ninh. Trên cơ sở đó triển khai các PPDH phù hợp đảm bảo đủ về số lượng và các nội dung giảng dạy dựa trên phạm vi kiến thức và các nội dung đã được phê duyệt giảng dạy của môn học. Các nội dung của môn học bao gồm 04 học phần cần được giảng dạy đầy đủ cùng với đó có sự vận dụng linh hoạt, sáng tạo đối với các hình thức dạy học có sử dụng ứng dụng công nghệ thông tin hỗ trợ dạy học. Đây là các nội dung cần được thực hiện đầy đủ để có thể sử dụng chức năng quản lý nội dung và chương trình dạy học trong đó tập trung vào vấn đề chú ý và theo dõi đối với kế hoạch giảng dạy của từng khóa học và kiểm soát tiến độ của môn học trên cơ sở đó tiến hành kịp thời điều chỉnh những vấn đề phát sinh hoặc cần điều chỉnh để đảm bảo nội dung và mục tiêu của môn học.

Quản lý hoạt động giảng dạy của GV trước hết cần quản lý công tác chuẩn bị lên lớp của giảng viên. Đối với các nội dung dạy học Giáo dục quốc phòng và an ninh việc chuẩn bị bài lên lớp đóng vai trò quan trọng trong đó cần chuẩn bị các nội dung bảo đảm các yêu cầu về mặt chuyên môn, nội dung các quy trình xây dựng bài giảng cần thiết gắn với hiệu quả của môn học. Việc xây dựng kế hoạch dạy học hiệu quả góp phần giúp cho giảng viên có thời gian và quá trình chuẩn bị nội dung dạy học một cách chu

đáo phù hợp bảo đảm mục tiêu dạy học của môn học.

2.2.4. Quản lý hoạt động dạy và học môn học Giáo dục Quốc phòng và An ninh cần dựa trên đặc điểm về năng lực của người học.

Trên cơ sở các yêu cầu đối với năng lực của môn học và các phương pháp giảng dạy từ phía người học, đòi hỏi năng lực của người cần được xác định dựa trên yêu cầu bảo đảm về mặt lý thuyết các nội dung giảng dạy cũng như năng lực vận dụng và thực hành các kiến thức này trong một số các điều kiện cụ thể.

Có thể nhận thấy, việc xây dựng năng lực “vận dụng” đối với người học đóng vai trò vô cùng quan trọng, trong bối cảnh cuộc Cách mạng Công nghiệp lần thứ Tư hiện nay, sự bùng nổ và phát triển của công nghệ thông tin, người học rất dễ dàng tiếp nhận các nội dung mang tính chất phù hợp hoặc không phù hợp đối với lĩnh vực Giáo dục Quốc phòng và An ninh. Năng lực vận dụng của người học ở đây chính là việc sử dụng các năng lực kiến thức được học tập để có thể đánh giá bảo vệ các quan điểm mang tính chất phù hợp đúng với chủ trương định hướng của Đảng và Nhà nước trong lĩnh vực Quốc phòng và An ninh cùng với đó là lựa chọn đấu tranh hoặc nâng cao nhận thức không bị tác động tiêu cực bởi các thông tin chưa phù hợp trên nền tảng không gian mạng về lĩnh vực Quốc phòng và An ninh để từ đó góp phần tham gia xây dựng nên Quốc phòng toàn dân, nền An ninh Nhân dân vững mạnh đáp ứng yêu cầu về xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam Xã hội Chủ nghĩa.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành Trung ương (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế.*

2. Bộ Giáo dục & Đào tạo (2020), *Thông tư số 05/2020/TT – BGDĐT* ngày 18 tháng 03 năm 2020 Ban hành Chương trình giáo dục Quốc phòng và An ninh trong trường Trung cấp sư phạm, Cao đẳng sư phạm và Cơ sở giáo dục đại học.

3. Nguyễn Quốc Chí, Nguyễn Thị Mỹ Lộc (2010), *Lý luận quản lý nhà trường*. Bài giảng cao học QLGD, Đại học Giáo dục - Đại học Quốc gia Hà Nội

4. Đảng Cộng sản Việt Nam (2013), *Nghị Quyết TW8 - Khóa XI về “Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới”*, NXB CTQG, Hà Nội.